

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 439/2024-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej AK Neuschlová, s. r. o., Dostojevského rad 5, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava II v konaní sp. zn. B1-5P/21/2021 takto

rozhodol:

- Postupom Mestského súdu Bratislava II v konaní sp. zn. B1-5P/21/2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava II v konaní sp. zn. B1-5P/21/2021 **prikazuje** konať bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré je Mestský súd Bratislava II **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava II **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,75 eur** a tieto zaplatiť jej právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 6. augusta 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom mestského súdu, na ktorý od júna 2023 prešiel výkon súdnictva z Okresného súdu Bratislava I, v rodinnoprávnom konaní. Navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznal jej finančné zadosťučinenie 10 000 eur.

II.

2. Sťažovateľka sa ako matka maloletého návrhom z decembra 2021 domáha úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému. V januári 2022 okresný súd zamietol jej návrh na nariadenie neodkladného opatrenia a vyzval rodičov na predloženie dôkazov k ich príjmom a výdavkom. V apríli 2022 okresný súd zamietol návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia a neodkladným opatrením nahradil jeho súhlas so zápisom maloletého na školskú dochádzku. Pojednávanie v máji 2022 po vyjadreniach advokátov rodičov odročil pre výsluchy rodičov a maloletého na jún 2022. To pre žiadosť otca zrušil a v júni 2022 vypočul maloletého. V júli 2022 okresný súd vyhovel návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia. Pojednávanie v auguste 2022 po výsluchu rodičov odročil pre zdokladovanie príjmu partnerky otca na 10. október 2022. To pre nezachovanie lehoty na prípravu pojednávania, keďže rodičia tri dni pred jeho konaním predložili listiny, odročil na 24. október 2022. I to na žiadosť advokátky sťažovateľky odročil na november 2022. Ani toto pojednávanie sa pre nedoručenie predvolania opatrovníkovi maloletého nekonalo. Pojednávanie v decembri 2022 bolo po výsluchu sťažovateľky odročené pre jej návrh na predloženie výpisov z bankových účtov rodičov na január 2023, ktoré však bolo pre účely výsluchu maloletého odročené na február 2023. Na pojednávaní vo februári 2023 okresný súd zamietol návrh sťažovateľky na znalecké dokazovanie a rozsudkom maloletého zveril do striedavej osobnej starostlivosti rodičov s tým, že výživné neurčil.

3. Proti tomu podala sťažovateľka v apríli 2023 odvolanie, ktoré mestský súd v júni 2023 predložil na rozhodnutie krajskému súdu. V októbri 2023 krajský súd zamietol návrh sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia zo septembra 2023. V decembri 2023 krajský súd zrušil rozsudok mestského súdu a vec mu v januári 2024 vrátil na ďalšie konanie. V marci 2024 mestský súd konanie prerušil do skončenia konania o súlade právnych predpisov a podal návrh na ústavný súd, ktorý jeho návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy o súlade § 391 ods. 3 Civilného sporového poriadku s ústavou v apríli 2024 odmietol. V máji 2024 mestský súd zamietol návrh sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia z apríla 2024. Proti tomu podala sťažovateľka v júni 2024 odvolanie, ktorému krajský súd v júli 2024 nevyhovel. V auguste 2024 mestský súd vyzval účastníkov konania a iné subjekty na vyjadrenie a predloženie dôkazov podľa pokynu krajského súdu.

III.

4. Sťažovateľka namieta nesústredený postup mestského súdu. Na prvom pojednávaní, ktoré sa konalo až takmer po pol roku od podania návrhu, nevypočul rodičov. Ďalšie pojednávania boli nariadené s veľkým časovým odstupom a boli zbytočne odročené pre nedôvodnú žiadosť otca či nezachovanie lehoty na prípravu. Zdôrazňuje, že k zrušeniu rozsudku mestského súdu došlo z dôvodu nedostatočného dokazovania. Sťažovateľka namieta, že mestský súd zbytočne podal návrh na ústavný súd a aj preto pol roka nekonal. Následkom je, že po viac ako dvoch rokoch od podania návrhu je konanie na začiatku, keďže mestský súd má vykonať znalecké dokazovanie, ktoré mohol vykonať pred prvým rozhodnutím. Nárok na finančné zadosťučinenie odôvodňuje tým, že sa nachádza v stave dlhodobej právnej neistoty a maloletý má psychické problémy.

5. Mestský súd uviedol, že koná plynulo a vec je pre výrazné konflikty rodičov skutkovo zložitá, čoho dôkazom je ich sedem návrhov na nariadenie neodkladných opatrení. K zrušeniu rozsudku krajským súdom uviedol, že to, že do odôvodnenia neskopíroval obsah podaní účastníkov,

neznamená nedostatočnosť odôvodnenia. Ďalej poukazuje na judikatúru slovenského a českého ústavného súdu k znaleckému dokazovaniu v poručenských veciach s tým, že znalecké dokazovanie nenariadil, keďže u rodičov a maloletého nevzhliadol patologické prejavy.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa.

7. Poručenské veci tvoria bežnú časť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Preto vec sťažovateľky nemožno hodnotiť ako právne zložitú. Skutkovú zložitosť s potrebou vysporiadať sa s množstvom predložených dôkazov (platby za tankovanie, dovolenky, výlety) sčasti zapríčinil súd tým, že už na začiatku konania jasne nevyjadril, k akým konkrétnym skutočnostiam majú predložiť dôkazy. Hoci súd rodičov vyzval na predloženie dôkazov k ich príjmom a výdavkom, až po roku a na návrh sťažovateľky žiadal aj výpisy z účtov, no stále bez toho, aby bolo zrejmé, aké výdavky a príjmy majú zdokladovať. Súd tým, že priebežne nevyhodnotil, čo považuje z rodičmi predložených listín za preukázané a čo je pre jeho rozhodnutie podstatné, vytvoril priestor na zahŕtenie ho množstvom listín. Sťažovateľka k predĺženiu konania jednou žiadosťou o odročenie pojednávania. K predĺženiu konania prispelo aj päť návrhov na nariadenie neodkladných opatrení, o ktorých musel rozhodnúť mestský súd a z ktorých tri iniciovala sťažovateľka. Rozhodovanie o neodkladných opatreniach však nevyučuje postup vo veci samej.

8. Čo sa týka postupu mestského súdu, tak medzi jeho úkonmi nie sú dlhé časové odstupy či obdobia nečinnosti. No jeho postup pri dokazovaní a pojednávaniach nebol účelný. Niektoré pojednávania boli zbytočne odročené. Na prvom pojednávaní boli zopakované len písomné vyjadrenia a nedošlo k výsluchu prítomných rodičov. Druhé pojednávanie súd zrušil bez určenia nového termínu pojednávania. Tretie odročil pre zdokladovanie príjmu partnerky otca, hoci ho na to mohol vyzvať skôr. Štvrté odročil pre nezachovanie päťdňovej lehoty na prípravu, ktorá sa vzťahuje na doručenie predvolania, no nie na oboznámenie sa s krátkym potvrdením o príjme a nepodstatnou správou o tom, že sťažovateľka navštívila poradňu. Šieste súd odročil pre vlastné opomenutie predvolať opatrovníka. Siedme odročil pre sťažovateľkou už skôr navrhnutý dôkaz. Postup mestského súdu nebol súladný s vyšetrovacím princípom, keď dôkaznú iniciatívu a aktivitu prenechal účastníkom konania, ktorí v dôsledku toho produkujú nadbytočné dôkazy, a z vlastnej iniciatívy obstaráva dôkazy až po dva a pol roku od začatia konania, a to na pokyn krajského súdu.

9. Čo sa týka postupu mestského súdu po zrušení rozsudku, je zrejmé, že mestský súd namiesto dokazovania podal zjavne nedôvodný návrh na ústavný súd len pre nespokojnosť s inštrukciou v odôvodnení zrušujúceho uznesenia krajského súdu. K vyjadreniu mestského súdu možno uviesť, že s ním treba súhlasiť v tom, že v odôvodnení nemusí prepisovať vyjadrenia účastníkov. No musí byť z neho zrejmé, z akých dôkazov a aké skutkové zistenia zistil. Presvedčivé odôvodnenie nevykonania znaleckého dokazovania k psychickému stavu maloletého odkazom na judikatúru

a nezistením patologických prejavov účastníkov konania mal mestský súd poňať do odôvodnenia rozsudku, a nie do vyjadrenia k ústavnej sťažnosti. To platí o to viac, že rodičia predkladajú nové listiny o psychických vyšetreniach maloletého.

10. Konanie vo veci maloletého, v ktorom je súd povinný konať urýchlene, trvá dva roky a desať mesiacov. Mestský súd vykonával procesné úkony a dokazovanie bez toho, aby z obsahu úkonov a dôkazov bol zrejmý ich význam pre rozhodnutie. Rozhodnutie vo veci nemožno očakávať ani v najbližšej dobe, keďže mestský súd musí vykonať znalecké dokazovanie, čo je dôsledok nedostatočného odôvodnenia prvého rozsudku mestského súdu. Neúčelným postupom mestského súdu a jeho nedostatočne zdôvodneným rozsudkom došlo k porušeniu základných práv sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote. Preto bolo v tejto časti ústavnej sťažnosti vyhovené a mestskému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázané, aby konal bez zbytočných prietahov.

11. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušenia základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k tomu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, postup mestského súdu a význam veci pre sťažovateľku bolo sťažovateľke priznané finančné zadosťučinenie 1 000 eur s tým, že vo zvyšku nebolo jej návrhu vyhovené. Osobitne bol zohľadnený najmä faktický stav veci. Maloletý je v osobnej starostlivosti sťažovateľky, v pravidelnej starostlivosti otca, ktorý na jeho výživu prispieva po dohode rodičov, a nateraz sa nejaví, že by starostlivosť ktoréhokoľvek rodiča mala na jeho správanie, aktivity či školskú dochádzku negatívny vplyv. Tiež to, že obom rodičom bolo opakovane zdôrazňované, že na vývin maloletého má najväčší vplyv ich konfliktný vzťah a neschopnosť normálnej komunikácie. To maloletého viedlo k tomu, že o svojich trápeniach, ktoré nie sú v bežnom živote ničím výnimočné, sa radšej zdôverí školskej psychologičke ako rodičom.

V.

12. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľky odôvodňuje, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli zastúpením advokátkou. Ich výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 343,25 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 13,73 eur) zvýšené o daň z pridanej hodnoty, pretože advokátka sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, predstavuje 856,75 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2024

Robert Šorl
predseda senátu